

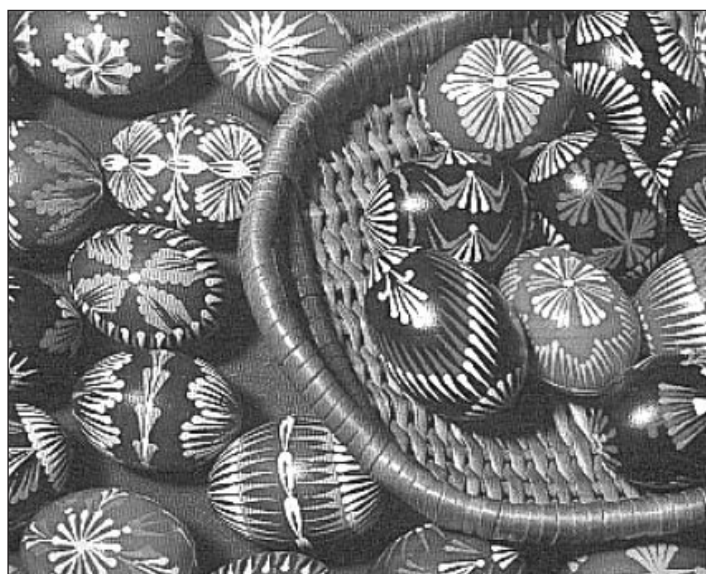
Techniky zdobenia veľkonočných kraslíc

Kraslice sú hlavným dekoračným prvkom veľkonočných sviatkov. Zdobíme ich rôznymi spôsobmi od výmyslu sveta. A ako zdobievali kraslice naši starí rodičia? V každej oblasti Slovenska si zaužívali určitú techniku zdobenia. Bolo to hlavne maľovanie, voskovanie, batikovanie, leptanie, vyškrabovanie, oblepovanie, odrôtovanie a mnohé iné.

VOSKOVANIE je pomerne zriedkavá, ale výrazná a pôsobivá technika. Roztopený včelí vosk alebo parafín sa zafarbí anilínovými farbičkami alebo súčasným rozpúšťaním farebných voskových pasteliek. Vosk rozpúšťame v malom hrnčeku na miernom ohni, musí mať počas nanášania stálu teplotu. Ornamentálne prvky sa na vajíčko nanášajú pomocou špendlíka zapichnutého do varešky, niekedy aj trubičkou či zápalkou.

BATIKOVANIE je najrozšírenejšia kraslicová výzdoba. Prímerane zohriaty vosk sa nanáša špendlíkom alebo trubičkou na vajíčko, ktoré potom ponoríme do farebného roztoku. Vyzdobené vajíčko mierne nahrejeme a teplou flanelovou handričkou odstránime vosk, čím jeho časť rozotrieme po celom povrchu. Zdobenie takto zároveň fixujeme a ešte viac zvýrazníme farbu. Batikovanie poznáme v niekoľkých obmenách. Môže to byť biely ornament na farebnom vajíčku, farebný ornament na bielom podklade - tu najprv vajíčko zafarbíme, voskom vyzdobíme, toto môžeme opakovať aj niekoľkokrát v rôznych odtieňoch, a nakoniec vajíčko ponoríme do octovej vody, kým sa nenavoskovane časti škrupiny celkom nevybielia. Alebo vytvárame farebné vzory na farebnom vajíčku - tu postupujeme od bleďých odtieňov po najtmavšie.

OBLEPOVANIE, vajíčka sa oblepovali sietinou - dužinou močiarikej trávy, jačmennou alebo ovsenou slamou, textilom, vlnou. Sietina sa pripravuje skoro na jar alebo v jeseni, keď je tráva už dobre vyzretá. Stéblo sa rozštípe nechťom alebo ostrým predmetom, dužina sa opatrne

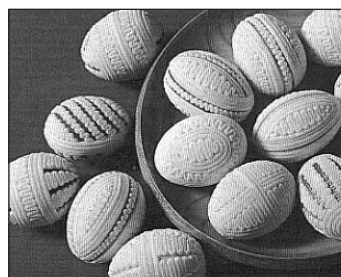
Kraslice batikované špendlíkom z východného Slovenska.

vyberie. Dužinu nalepíme riedkym cestom, škrobom alebo pomocou bieleho kancelárskeho lepidla. Farebnú sietinu získame ponorením do vlašného farebného roztoku, kde ju necháme až do získania požadovaného odtieňa. V niektorých oblastiach sa časti vajíčka pod sietinou ešte oblepovali farebnými saténovými stuhami. Jačmenná a ovsená tráva sa pripravuje namáčaním vo vode. Po jej zmäknutí sa nožom pozdĺžne rozreže, buničina sa nožikom odstráni a slama sa dorovna vyhladí. Ak je slama pred strihaním suchá, handričkou sa zľahka navlhčí. Nožnicami vystrihujeme jednotlivé motívy - štvorce, obdĺžniky, kosoštvorce, pásy, kolieska a iné geometrické útvary, pomocou špendlíka, pinzety a lepu ich matnou stranou nalepíme na vajíčko.

OBLEPOVANÉ VAJÍČKA S KORÁLKAMI, vajíčko si pripevníme na špajdlu, aby sa nám s ním lepšie pracovalo. Lepidlom naň nakreslíme rôzne ornamenty a nad táckou alebo tanierom sypeme na vajíčko drobné koráliky. Vajíčko treba pomaly otáčať, aby sa koráliky poprichytávali na všetkých stranách rovnako. Potom

ich jemne popritlačáme a necháme lepidlo vyschnúť. Hotové vajíčko prelakujeme.

OBLEPOVANIE ŠKRUPINKAMI, bielu škrupinku z vajíčka poláme na malé kúsky, ktoré pomocou lepidla priliepíme na vopred nafarbené vajíčko.

Vajíčka obliepané sietinou zo Selca.

VYŠKRABOVANIE, na zafarbených vajíčkach sa ostrým predmetom - zalomeným špicom nožika, ostrým trojbokým pilníkom, ihlou, šidlom vyškrabujú rôzne ornamentálne motívy v podobe krátkych čiariočiek. Obrisy rôznych ornamentov a časť ozdobných motívov sa vyškrabujú dobiela, vnútorné časti iba čiastočne,

čím vznikne charakter rytiny.

LEPTANIE, bolo rozšírené najmä v oblastiach z bohatými výšivkami. Na zafarbené vajíčko sa leptadlo nanáša zápalkou, špeciálnym perom s ryhami alebo brkom. Ako leptadlo použijeme ocot, šťavu z kyslej kapusty, kyselinu dusičnú alebo soľnú. Na zafarbenom vajíčku tak dosiahneme biely ornament.

ZDOBENIE VAJÍČKA CUKRÍKMI, budeme potrebovať: farebné vajíčko, sladké dekoratívne bobuľky (potraviny, cukríky), obojstrannú lepiacu pásku. Pri tejto dekorácii vám, pokojne môžu asistovať malé deti, ktoré si rady zamaškrtia na cukrových bobuľkách. Z pásky si nastriháme pásiky, ktoré nalepíme na vajíčko, a to potom vyváľame vo farebných bobuľkách.

Prírodné farbenie vajíčok

Do konca 19. storočia sa vajíčka farbili výlučne prírodnými farbivami, ktoré sa pripravovali odvarmi a výluhmi z rôznych rastlín. Najväčšou prednosťou tohto farbenia je, že neškodí zdraviu. Niektoré farebné odtiene si aj dnes môžeme pripraviť nasledovne:

ŽLTÁ FARBA sa získa varením rasce, cibulových šupiek alebo mlaďého ovsu.

ČERVENÁ FARBA vznikne vyľuhovaním potlačenej pálenej tehly, alebo odvarom zo slivkového dreva.

FIALOVOČERVENÁ FARBA sa pripraví vývarom z cvikly.

ORANŽOVÁ AŽ HNEDÁ FARBA - docielime ju vvarením šupiek z červenej cibule, brezovej kôry, orechových listov a škrupín.

SVETLOHNEDÝ odtieň získame vývarom z ruského čaju.

ZELENÁ FARBA sa dosiahne varením mladšej trávy, ďateliny, špenátu alebo petržlenovej vňate.

ČIERNÁ FARBA sa získa odvarom z jelšovej a dubovej kôry.

MODRÁ FARBA - pripravíme ju odvarom zo surových, prípadne kompotových čučoriedok.

Zdroj: internet
Spracovala: M. Bálešová

Zber separovaného odpadu - prvý polrok 2008

Plasty

27. marca - štvrtok
24. apríl - štvrtok
29. máj - štvrtok
26. jún - štvrtok

Papier, sklo, tetrapaky

28. marec - piatok
25. apríl - piatok
29. máj - piatok
27. jún - piatok

Čo separujeme?

Papier:

noviny, časopisy, brožúry, katalógy, cenníky, letáky, prospekty, knihy

bez dosiek, neznečistené papierové obaly od potravín, kartóny.

Medzi zberový papier nepatrí:

kopírovací a prieklepový papier, asfaltový a dechtový papier, papier s textilnou alebo kovovou fóliou, lakovaný a voskový papier

Sklo:

farebné a biele sklo: fľaše od nápojov bez uzáverov a zátok, poháre od zavaranín, sklenené črepy, tabuľové sklo (všetko vypláchnuté a nezamastené)

Medzi zberové sklo nepatrí:

nevypáchnuté a zamastené sklo,

porcelán, drôtené sklo, zrkadlové črepy, plechové a hliníkové uzávery a iné odpady

Plasty:

nápojové fľaše rôznej veľkosti s označením PET, predmety z PVC a PE fólie, plastové hračky, rozbité prepravky, plastové vedrá, vypláchnuté obaly od aviváže, opláchnuté kelímky od jogurtov, polámaný plastový záhradný nábytok, záhradníckej umelé prepravky

Medzi zberové plasty nepatria:

plastové obaly od čistiacich prostriedkov, olejov

Tetrapaky a konzervy:

tetrapakové obaly = papierové obaly, potiahnuté zvnútra fóliou - obaly z mlieka a mliečnych výrobkov, džúsov, plechovky z nápojov - z piva, z džúsov a pod.

Textil sa nezberia!!!

Ostatný odpad z domácnosti patrí do smetnej nádoby ako komunálny odpad.

Vývoz komunálneho odpadu

Každý párný týždeň vo štvrtok - Lahne a priemyselný park
Každý párný týždeň v piatok - obec